

Cataphore et son fonctionnement dans les textes journalistiques

(FF JU České Budějovice – Faculté des Sciences Humaines et Sociales – Sorbonne, 2017)

Cílem práce je popsat fungování katafory v současné francouzštině, konkrétně pak na materiálu textů publicistických. Analýzy mají přinést nová data zhodnocená jak po stránce kvalitativní, tak kvantitativní.

V úvodní části práce M. Krčková vymezuje klíčové pojmy svého výzkumu, a to nejprve v obecné textově-syntaktické rovině (phrase, énoncé, texte, référence, perspective fonctionnelle), poté konkrétně v oblasti endofory (katafora a anafora). Inspiruje se relevantní odbornou literaturou a informace v ní obsažené interpretuje správně. Přesto mám určité výhrady ke konstrukci výkladu - nejsou zcela koherentně vyřešeny přechody mezi jednotlivými kapitolami, není jasný vztah některých informací v nich obsažených k tématu práce (např. přechod mezi kapitolou 2.1. a 2.2., obsah kapitoly 2.2.). Rovněž výklad o katafoře samotné by bývalo vhodnější pojmut více synteticky, uvítal bych též jasnější vymezení vztahu kapitoly 2.5.1. k vlastním praktickým analýzám. Na výstupu teoretické části pak diplomantka definuje dva typy katafor, kterým se bude věnovat v praktické části, nazývá je *cataphore définie explicative* a *cataphore indéfinie explicative*, rozdíl spočívá v užití determinantu. Pro tuto terminologii zřejmě není opora v odborné literatuře, jedná se o pracovní názvy typů katafor, které diplomantka nachází v textu. Volbou termínu „*explicative*“ (a i způsobem, jakým identifikuje katafory v konkrétních textech) diplomantka otvírá složitý problém, který s kataforou souvisí, i když často nepřimo – jde o problém „vysvětlení“ (*explication*) jakožto textově-sémantický, popř. kognitivní jev. Pojímáme-li jako vysvětlení uspokojení veškerých očekávání, která v nás vzbudí četba nějakého textu, pak bychom skutečně mohli kataforu chápat jako vztah /očekávání sdělení dalších informací – uspokojení tohoto očekávání/ a kdykoli bychom tento vztah v textu identifikovali, mohli bychom hovořit o katafoře. Je to zajímavá hypotéza, o které lze diskutovat, lze se tázat, do jaké míry je podložena a jaké jsou její výhody a nevýhody.

Zdá se, že diplomantka takto s kataforou zachází, alespoň do určité míry. Naprostá většina kataforických spojení, která jako taková v textech identifikuje, realizuje „vysvětlení“. Často bývá tato funkce signalizována dvojtečkou či jiným typografickým znakem. Kde ovšem jednoznačné typografické vymezení není, nejsou analýzy katafor vždy podloženy objektivizovatelnými kritérii (typicky např. str. 56-57, 58). Ponechme na diskuzi relevanci takto široce pojímané katafory. Ke konkrétním analýzám praktické části mám tyto připomínky:

str. 47, co je to „*cataphore associative*“?

str. 48, výraz *pehmerga* není *anaphore fidèle*

str. 52 proč je *son* v syntagmatu „*son nouvel ami chinois*“ určováno jako „*cataphore transphrastique*“?

Závěrečná kvantifikovaná shrnutí vycházejí ze zvoleného pojetí katafory a v tom smyslu je třeba je interpretovat.

Práce je psána francouzsky. Co do jazykové a stylistické kvality je práce značně nevyrovnaná; kvalitativní nevyrovnanost se projevuje i v analýzách v praktické části. Konstatuji však, že základní cíle a účel práce byly splněny, práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích dne 24. 5. 2017.

doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.